

Från Anders Olssons anteckningsböcker (18:22-23)

Avskrift av en artikel i Karlstadstidningen införd där under 1920- eller början av 1930-talet.

"vår tidnings meddelare" var en av bröderna Johan eller Valfrid Hertzberg i Kolstad, Gunnarskog. Signaturen K.A.Å-d är för nedskrivaren obekant. (Trol. från Brunskog)

"Lyred en sista gång.

Till det lilla meningsutbyte, som uppstått om detta ställe mellan vår tidnings meddelare och signaturen K.A.Å-d, ber också jag, som "tredje mellankommande" att få lämna en liten upplysning. I en för ett 60-tal år sedan utgiven liten publikation, som heter "Nauclérska släkten", tryckt "Carlstad, C.Kjellin 1872" - utgivaren var dåvarande ägaren av Gullsby egendom o. pappersbruk i Brunskogs socken Olof Nauclé - meddelas om krigskommissarien Martin Nauclé, att han, som under åren 1819-1840 efter sin far förvaltat Brunskogs järnverk och vid sitt avsked från denna befattning fått sig tillerkänd en årlig pension av 500 Rdr Rmt- vilket på den tiden inte var så litet - sedan "flyttade till Lyreds Masugn i Gunnarskogs socken i Vermland, som han tillsammans med 2:ne andra anlagt".

Denne Martin Nauclé, som dog nära 90-årig 1876, var min morfar, och jag hörde mer än en gång min mor tala om att han förlorat vad han ägde på anläggningen av Lyreds bruk, vilken han företagit tillsammans med sin svåger Edgren och Lyrholm, som visst i sin ordning var E:s svåger. Till följd av den svåra ekonomiska förlust, som morfar sålunda lidit, hade han måst draga sig tillbaka till det lilla Martinsberg, som uppkallats efter honom. Lyredskatastrofen hade även den påföljden, att två av hans svågrar, prosten Anders Unger, då i Rudskoga, sedermera i Stavnäs, samt överstelöjtnant Bernt Unger, då kapten och bosatt på Kastensbol i Långseruds socken, funno sig manade att lätta hans bekymmer genom att taga till sig och uppfostra var sin av hans båda yngsta döttrar - på så sätt blev mamma ett slags fosterdotter hos den sistnämnde och hans fru Regina Lövenhielm.

Som helt liten var jag en gång hos morföräldrarna på Martinsberg. Jag minns det som en dröm, minns ett litet envåningshus, gult till färgen tror jag, beläget på en sluttning mot sjön. Och så minns jag hur villig mormor var att ge mig godsaker. Men det är en annan historia säger Kipling.

M.H.